

sig om en Bagatel, saa at altsaa en Mand bliver tilpligtet at udtale sig, hvor det maaske kan paaføre ham selv Tab af Tusinder, fordi der er en Sag mellem andre, som maaske drejer sig om et hundrede Kroner eller noget saadant. Det synes jeg ikke, der er nogen Rimelighed i. Derfor mener jeg, at det er for strengt at forlange, at det skal dreje sig om vedkommendes Velfærd, for at han skal have Lov til at nægte at vidne paa Grund af egen Interesse. Man har sagt, at det Forsøg, man havde gjort paa at formulere Regelen anderledes i den tidligere Proceskommission, var uheldigt og vilde give Anledning til mange Indsigelser, men jeg kan ikke se rettere, end at det vil ogsaa den Affattelse, Forslaget nu har, gøre. Hvad vil nemlig „Velfærd“ sige? Det er jo ogsaa et Udtryk, som der altid vil kunne disputeres om. Man kan ikke sige, at det først drejer sig om en Mands Velfærd, naar Sagen stiller sig saaledes for ham, at han har Udsigt til at miste alt, hvad han ejer og har. Store Tab maa vel ogsaa kunne siges at angaa ens Velfærd. Her kommer man altsaa, forekommer det mig, ind paa en lige saa vanskelig Vej som efter det ældre Forslag. Man maatte vistnok kunne bruge et Udtryk som: en betydeligere Interesse eller noget lignende, hvilket jeg tror maatte foretrækkes, fordi jeg synes, man ellers forlanger for meget af Vidnerne. Paa et andet Punkt, som har nogen Analogi med dette, gaar man heller ikke saa vidt, nemlig naar Spørgsmaalet er om, hvorvidt man i anden Mands Sag skal være forpligtet til at fremlægge til Oplysning af Sagen Dokumenter, som man har i sin Besiddelse, hvad der dog i Grunden er noget lignende. Der mener man, at vedkommende skal være berettiget til at nægte Fremlæggelse, naar den vilde skade ham selv. For at man kan vide, hvor disse Spørgsmaal omtales, nævner jeg, at det er Lovforslagets § 269, hvor der tales om Vidner, og § 313, hvor der tales om Dokumenter.

Jeg skal dernæst tillade mig at gøre nogle Bemærkninger med Hensyn til det andet Punkt vedrørende Civilprocessen, som den ærede Justitsminister omtalte, nemlig Eksekution, Auktion, Skiftebehandling og eventuelt Tinglæsning. Jeg kan ikke sige andet, end at jeg i alt Fald, saaledes som jeg hidtil har set paa Spørgsmaalet, ikke kan sympatisere med den Tanke at gøre disse Sager til administrative Forretninger og at betegne de Embedsmænd, som de henlægges under, som

administrative. Der var heller ikke Tale om noget saadant hverken i Kommissionen af 1868 eller i den anden Kommission. Jeg erindrer godt, at Spørgsmaalet blev drøftet i Kommissionen af 1868, men man var den Gang fra alle Sider enig om, at det var netop en Fordel ved vor Retsforfatning, og at det netop gjorde Afgørelsen af Tvistigheder, der maatte opstaa under disse Sager, saa overmaade simpel og let, at man straks kunde forlange og faa en Kendelse, som saa i mere eller mindre vidtløftige Former kunde indbringes for en overordnet Ret. Jeg tror heller ikke, at man i den nyere Tid finder egentlige Eksempler paa en Ordning som den her foreslaede. I Norge, hvor man jo er i Begreb med at reformere Civilprocessen, er der nylig blevet et Udkast til en Lov om Retsorganisationen færdigt, hvilket Udkast jeg har faaet tilstillet og har gjort mig bekendt med. Af dette fremgaar det, at man ikke i Norge tænker paa at gøre nogen Forandring i den hidtilværende Opfattelse af disse Forretninger som judicielle. Heller ikke tror jeg, at man skal kunne finde noget egentligt Eksempel paa, at man behandler dem som administrative Forretninger i nogen af de nyere Proceslove. Ganske vist er det jo meget almindeligt og vel nok det almindeligste i nyere Proceslove, at disse Forretninger eller en Del af dem, navnlig f. Eks. Eksekution og Tvangsauktion over Løsøre, henlægges til underordnede Betjente, f. Eks. de franske „huissiers“ eller de tyske saakaldte Gerichtsvollzieher, men disse betragtes som Betjente under Retten og ikke som Betjente under Administrationen, og Klager over deres Fremgangsmaade eller Indsigelse derimod kunne ikke drages ind for administrative Autoriteter og prøves eller forandres ad administrativ Vej. Jeg synes nu ogsaa, at man egentlig kun halvvejs gennemfører Tanken i Lovforslaget, saaledes som det foreligger, thi naar man vilde gennemføre den fuldstændigt, maatte man vel, som jo ogsaa et af Udvalgets Ændringsforslag, Nr. 332, gaar ud paa, egentlig sige: Ja, der er kun Tale om to Maader, hvorpaa man kan træde op mod disse Afgørelser, og det er enten Klage til overordnet Øvrighed eller Søgmaal a prima instantia mod vedkommende Embedsmand, hvilket sidste vel maatte være en Anvendelse af Grundlovens Bestemmelse om, at ethvert Spørgsmaal om, hvorvidt Øvrigheden har overskredet Grænserne for sin Myndighed, kan drages ind for Domstolene. Dette Ændringsforslag er vel egentlig den prin-